

Fråga om överklagande av en hovrättsdom angående försök till mord

(Svea hovrätts dom den 7 juli 2014 i mål nr B 3760-14)

Beslut

Jag beslutar att inte överklaga hovrättsens dom.

Åtalet

Den tilltalade åtalades för försök till mord för uppsåtligen ha försökt döda målsäganden genom att kasta eller släppa henne från balkongen till deras gemensamma bostad på sjätte våningen. Målsäganden fick livshotande skador samt hade fara för brottets fullbordning förelagt.

Tingsrättens dom

Den tilltalade förnekade gärningen på den grunden att han varken kastat eller släppt målsäganden från balkongen.

Åklagaren åberopade omfattande muntlig bevisning samt viss skriftlig bevisning.

Vid tingsrätten dömdes den tilltalade för försök till mord till fängelse i nio år.

Hovrättens dom

Åklagaren överklagade tingsrättens dom och yrkade att den tilltalade skulle dömas till ett längre fängelsestraff.

Den tilltalade överklagade tingsrättens dom och yrkade att hovrätten skulle frikänna honom från ansvar för försök till mord. I andra hand yrkade han att hovrätten skulle sätta ned fängelsestraffets längd.

Utredningen i hovrätten var i stort densamma som vid tingsrätten.

Hovrätten frikände den tilltalade från åtalet för försök till mord. Två ledamöter var skiljaktiga och ville fastställa tingsrättens dom.

Åklagarens framställning

Åklagaren i målet har sänt en begäran om överklagande av hovrättens dom till Utvecklingscentrum Göteborg. Enligt åklagaren vore det av vikt för ledning av rättstillämpningen att Högsta domstolen klargör vilka principer som ska gälla vid bevisvärdering enligt följande tre teman.

- 1) "Ej heller får avgörandet grundas å totalintrycket av det föreliggande materialet".
- 2) Tilltalads rätt att vara tyst och den tilltalades trovärdighet i förhållande till bevisningen i målet och alternativa händelseförlopp.
- 3) Åklagarens möjligheter att utforma gärningsbeskrivningen och olika typer av bevisning.

Målet har därefter överlämnats hit av Utvecklingscentrum Göteborg som delar åklagarens bedömning att domen bör överklagas till Högsta domstolen. Enligt Utvecklingscentrum vore det bra att få svar på frågan var den nedre gränsen går för beviskravet "ställt utom rimligt tvivel".

Min bedömning

Enligt 54 kap. 10 § första stycket 1 rättegångsbalken får prövningstillstånd meddelas om det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av Högsta domstolen (prejudikatdispens). För att bevilja prövningstillstånd enligt denna punkt krävs alltså att ett avgörande av Högsta domstolen blir av generell betydelse för bedömningen av framtida mål som innehåller liknande frågeställningar.

Målet aktualiserar frågor om hur bevisning, bl.a. målsägandens utsaga, ska värderas liksom hur vissa omständigheter ska beaktas vid bevisvärderingen. Ansvarspåståendet mot den tilltalade grundar sig främst på målsägandens utsaga. För att målsägandens uppgifter om händelseförloppet ska kunna ligga till grund för en fällande dom krävs, enligt hovrätten, att dessa får ett entydigt stöd av den övriga utredningen. Efter att ha bedömt bevisvärdet för vart och ett av de åberopade bevisen, med beaktande av bl.a. åberopad motbevisning, kan hovrätten vid en sammantagen bedömning av den åberopade bevisningen inte finna att den ger ett sådant stöd åt målsägandens berättelse att det därigenom är ställt utom rimligt tvivel att den tilltalade släppt eller kastat målsäganden från balkongen.

Tingsrätten och hovrätten har i flera avseenden värderat i målet åberopade bevis och omständigheter olika. Bland annat har hovrätten, mot bakgrund av målsägandens fragmentariska minnesbilder till följd av den hjärnskada hon ådrog sig i fallet, ifrågasatt tillförlitligheten av målsägandens uppgifter; bedömt den tilltalades utsaga på ett annat sätt än tingsrätten; värderat vittnesuppgifter från grannarna annorlunda än tingsrätten; tillmätt förekomsten av målsägandens blod i lägenheten ett lägre bevisvärde än tingsrätten samt, till skillnad från tingsrätten, funnit vissa brister i den tekniska undersökningen av brottsplatsen.

Beviskravets utformning och den fria bevisprövningen innebär att bevisfrågor generellt sett inte är lämpade för en prövning i Högsta domstolen. Detta hindrar dock inte att det i vissa situationer kan finnas skäl för Högsta domstolen att

pröva frågor om bevisvärdering. Frågor om bevisvärdering aktualiseras ständigt i domstolarna samt har stor betydelse för hur en förundersökning ska bedrivas.

För att det ska vara motiverat för Högsta domstolen att pröva en fråga om bevisvärdering krävs emellertid att det rör sig om en ofta förekommande, mer eller mindre renodlad, typsituation som lämpar sig för vägledande uttalanden av Högsta domstolen. Ett exempel är de två domar som Högsta domstolen meddelade i juli 2009 och som avsåg bevisvärdering i mål om våldtäkt när den huvudsakliga bevisningen består av målsägandens uppgifter (NJA 2009 s. 447 I och II).

Utredningen i detta mål är omfattande och omständigheterna enligt min bedömning förhållandevis komplexa och särpräglade. Det är inte fråga om en sådan ofta förekommande, renodlad typsituation som lämpar sig för vägledande uttalanden av Högsta domstolen.

Det är också i målet svårt att urskilja någon tydlig bevisvärderingsfråga som Högsta domstolen skulle kunna uttala sig om på ett sätt som skulle vara av vägledning för rättstillämpningen. Målet är därför mindre väl lämpat för Högsta domstolens prövning.

Oavsett om hovrättens bevisvärdering i och för sig, i vart fall i vissa avseenden, skulle kunna ifrågasättas finns således enligt min bedömning inget som talar för att en prövning av detta mål skulle vara vägledande för rättstillämpningen.

Mot denna bakgrund avstår jag från att överklaga hovrättens dom.

Kerstin Skarp

Hedvig Trost

Kopia till:

Utvecklingscentrum Göteborg

Södertörns åklagarkammare i Stockholm (AM-22585-13)